

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ב תשרי תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין מה.

דף היומי בהלכה: קס"ז ד' - ה' .

מוסר: אהבת חסד - 'ואם עזרו ה' עד פרק ט"ו.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הכעס "ואמר החכם" עד שער הרצון "ארבע שמיעות הם"

**הבחורצ'יק עמד בטבורה של הביצה, מבוסס
עד ברכיו במים בוציים, בידי רובה גדול והוא
מסתכל לכל הכיוונים לראות אם יגיח תנין כלשהו.
"תיזהר!" צעק לכיוונו המוכר. "תנין מאחוריך"...**

איפה משיגים נעליים של תנין, ואיך זה קשור לחג הסוכות?

"תיזהר!" צעק לכיוונו המוכר. "תנין מאחוריך".
הבחור הסתובב בלי להתרגש וירה צרור כדורים לעבר החיה
הרצחנית. הוא התגלה כצלף מוכשר ובעל החיים הענק נפח את
נפשו.
תוך כדי שהבחור סוחב את הגוף הארוך והכבד מחוץ למים,
רואה המוכר עוד עשרה תנינים על גדות הביצה.
"תגיד", הוא שואל בהלם את הבחור, "מה בדיוק אתה
מחפש?"
"זה לא יום המזל שלי", נאנח הבחור בעצב. "אחד עשר תנינים
תפסתי. לאף אחד מהם לא היו נעליים"...

כן כן, גם אתם יודעים בהחלט את המצווה המרכזית של חג
הסוכות. כל ילד יודע לשיר במגוון מנגינות "ושמחת בחגך והיית
אך שמח". ה'אבן עזרא' מפרש: "ושמחת בחגך והיית אך שמח -
מצווה לשמוח בחג הסוכות, ויש אומרים כי יברך לעתיד ותהיה
לעולם שמח".
וצריך להבין: מה פשר הסגולה הזו? ובכלל, כדי לקיים את
הסגולה צריך הרי 'לשמוח', איך בעצם שמחים? מהי שמחה?
למישהו יש את המתכון איך מגיעים אליה? בעולם הזה קשה
לשמוח.

"ושמחת בחגך... והיית אך שמח" (דברים טז, יד)
"כמה עולות הנעליים שם למעלה?".
המוכר הביט בחיך על הקונה והניד בראשו לשלילה.
"עזוב, זה לא בשבילך".
"מה זאת אומרת לא בשבילי?" התקצף הלקוח, "אני מוכן
שלם. כמה זה עולה?"
"500 דולר!" הפטיר המוכר.
"מה?! בלע הקונה לרגע את לשונו, "למה כל כך יקר???"
"אמרת לך זה לא בשבילך", חגג המוכר ניצחון קטן.
"אבל למה זה כל כך יקר?" התעקש הקונה, "מה כל כך מיוחד
בהן?"

"זה נעליים של תנין".
"ואיפה אני משיג את זה?" לא ויתר הקונה.
"בסוף העיר יש ביצה גדולה, שורצת תנינים. רק תעשה לעצמך
טובה ואל תלך לשם בלי נשק", התנדב המוכר להזהיר את הבחור
המוזר, "נורא מסוכן שם".
בסוף היום החליט המוכר לעבור דרך הביצה, מעניין אם
התימהוני הזה עדיין באזור.
הוא לא טעה. הבחורצ'יק עמד בטבורה של הביצה, מבוסס עד
ברכיו במים בוציים, בידי רובה גדול והוא מסתכל לכל הכיוונים
לראות אם יגיח תנין כלשהו.

אז אולי כדאי להפליג לשערי גן עדן, שם בוודאי יהיה לנו הרבה יותר קל לעסוק בשמחה. איך מגיעים לשם? הוראות הניווט כתובות בגמרא. במסכת תמיד (דף לב) מספרים חז"ל על הכובש הגדול, אלכסנדר מוקדון, שבא לשאול בעצתם של חכמי ישראל כיצד ללכת ל"מדינת אפריקי", והשיבו לו שלא כדאי לו ללכת לשם, משום שהוא יצטרך לעבור דרך "הרי החושך" והוא עלול לאבד את חייו. "לא באתי לשאול אתכם אם כדאי ללכת", ענה המצביא הבלתי מנוצח, "כבר החלטתי שאני הולך! כיוון שאתם חכמים גדולים תנו לי רק עצה מהי הדרך הטובה ביותר לעשות זאת במינימום אבדות".

קח חמורים לובים - השיבו לו חכמי ישראל - חמורים חזקים מאוד שמגיעים ממצרים, הם יכולים ללכת בחושך ולא נכשלים באבנים, כאשר אתה מתחיל לחצות את הרי החושך, תקשור לעצמך חבלים חזקים זה בזה, אחרי שתסיים את עיסוקיך מעבר להרי החושך ותרצה לחזור - פשוט תרכב לאורך החבלים שקשרת בדרך הלך - כך לא תטעה בחזור.

עשה אלכסנדר מוקדון כדבריהם והצליח לעבור את הרי החושך, שם המתינה לו הפתעה: עיר שכולה נשים.

רצה אלכסנדר מוקדון להילחם בהן ולכבוש אותן, כפי שעשה בכל המדינות שאליהן הגיע עד כה. שלחו הנשים לקראתו לאמור: "אם תנצח אותנו - לא תהיה לך שום גבורה ותהילה מזה, משום שבסך הכל ניצחת נשים, ואם תפסיד - לא יהיה ביזיון כביזיוןך". המצביא החזק נפל ביד צבא של נשים... דברי טעם אמרו.

"תביאו לי לחם לאכול!" ציווה המצביא שרגיל שהכל מצייתים לפקודותיו. עד מהרה הוגש לו שולחן מזהב ועליו לחם. אף הוא מזהב...

"אתן עושות ממני צחוק?" חרוננו של אלכסנדר גאה בו עד להשחית. "איך אפשר לאכול לחם מזהב?" "אם רצית לאכול לחם", השיבוהו בחכמה, "היית נשאר בארמון שלך, באת לפה בשביל הזהב. הנה הוא לפניך..."

כאשר יצא אלכסנדר מוקדון מן העיר, כתב על שער העיר: "אני אלכסנדרוס מוקדון הייתי שוטה, עד שהגעתי למדינת אפריקי של הנשים, ולמדתי עצה מן הנשים..."

בדרכו חזור לכיוון מדינתו, התיישב אלכסנדר על שפת מעיין אחד לאכול. בכליו היו דגים שנמלחו במלח רב כדי שיחזיקו מעמד להרבה ימים, כעת היה צריך לשטוף את הדגים להפיג את המליחות. תוך כדי שטיפת הדגים, גילה המוקדוני שריחם של הדגים נעשה משובח מאוד. הוא הסיק מכך שהמעין הזה יוצא מ... גן עדן!

הלך אלכסנדר (לפי אחת הדעות בגמרא) לאורך תוואי המעיין, ואכן הגיע לפתח הגן העליון שכל בריות תבל נכספות אליו.

דפק על השער וביקש להיכנס. השיבו לו מבפנים "זה השער לה' צדיקים יבואו בו", ואתה, עם כל הכבוד, לא צדיק... מה שנכון - נכון. הוא לא צדיק. אבל לא איש כאלכסנדר ייכנע על נקלה. "אני מלך", טען בחיך של מנצחים, "ולפחות בעולם שממנו אני

מגיע - אני חשוב. לכל הפחות תנו לי משהו מגן עדן". כנראה שהוא ידע מה לטעון ואיך, ומהשמים העניקו לו... גולגולת. כשחזר המלך למוקדון, שקל כנגד הגולגולת הזו את כל כספו וזהבו והמשקל נטה באופן חד וברור לטובת הגולגולת. הלך לחכמי ישראל ושאל אותם מה זה צריך להיות.

ענו לו חכמי ישראל: "גולגולת מבשר ודם - לעולם לא תשבע מממון. כמה שיש ברשותה - לא יספיק לה".

"ומי אמר לכם שזה ההסבר?" תבע המלך החכם הוכחה. "קח עפר ותכסה את עיניה", השיבו חכמי ישראל. זה עבד! באותו רגע שקלה הגולגולת כמשקלה האמיתי.

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי עומד ותוהה: הרי בגמרא למדנו שאלכסנדר חזר מהרי החושך בדיוק באותה הדרך שבה הלך - לפי החבלים שקשר; אם כן, מדוע רק בחזור שם לבו למעיין שבו שטף את הדגים, ואילו בהלך כלל לא הבחין בריח המיוחד שעולה מן המים? אלא שאלכסנדר היה אחוז רצון לכבוש - מתרץ רבי יענקל'ה - הוא היה להוט להשיג עוד ועוד.

ממילא לבו לא היה פנוי להתבונן במה שנמצא סביבו. רק כאשר חזר בידיים ריקות ועם תשובה ניצחת של הנשים שאילפוחו בינה, גילה את המעיין המופלא שיוצא היישר מגן עדן.

חג הסוכות הוא ההזדמנות להפסיק לחפש נעליים ברגליים של התנינים. אין תנין כזה!

חג הסוכות הוא הזמן ללמוד להתבונן בדברים הקטנים שסביבנו, לגלות ש'גן עדן' נמצא מתחת לאף שלנו.

עכשיו נחזור לדברי ה'אבן עזרא' שיהודי שיקיים כראוי 'ושמחת בחגך' ישמח כל החיים - 'והיית אך שמח'.

אין כאן סגולה בלבד, יש כאן טיפ לחיים מאושרים: אם תדע לשמוח שבעה ימים במה ש'אין' - עם החום והרעש מהרחוב, עם סחיבת הכלים מהבית לסוכה ולהיפך, עם המקום הצר בסוכה והשולחן שנראה יותר כמו ספסל, עם כל הפרטים הקטנים שבבית 'יש' ובסוכה 'אין' - תגלה ששמחה אמיתית לא תלויה במה שיש לך ובמה שאין לך.

אתה תלמד שאם רק תרצה תוכל לשמוח בכל מצב. והיית אך שמח! - אם תרצו, זה גם מה שמספרת הגולגולת שקיבל אלכסנדר מוקדון מגן עדן. גם אם יהיו לאדם כמויות אינסוף של זהב וכסף - זו עדיין לא סיבה שיהיה לו אושר ושהוא יהיה שמח. כי עין האדם לעולם לא שבעה ממה ש'יש'. רק אם 'מכסים את העיניים' ולומדים להפסיק לחפש בחוץ - מגלים את המשקל האמיתי, מקבלים פרופורציה לחיים ולומדים להעריך מה שחשוב באמת.

לא לחינם התבטא הגאון מווילנא (יום פטירתו, יט בתשרי) שהמצווה הקשה ביותר בתורה היא השמחה בחג הסוכות. שכן

תלוי דווקא במועד כזה או אחר: לימוד התורה הקדושה.
פקודי ה' ישרים משמחי לב. בכל זמן. בכל מקום. בכל מצב.
(מתוך 'ליקוטים נפלאים' - סוכות תשפ"ב, מלוקט מתוך 'במחשבה תחילה')

שבעה ימים מחויבים לשמוח ללא הרף. אולי נוכל לומר בדרך
אפשר, שבשל כך מגיע 'שמחת תורה' מיד לאחר חג הסוכות.
גם אם פה ושם היו אירועים שהעכירו את רוחך ולא הצלחת
לשמוח בחג, יש משהו נוסף שמסוגל לשמחה אמיתית, והוא אינו

על צינור שעובר מעל הסוכה, ודיני הלולב בכותל המערבי-- כל מה שחשוב לדעת על הסוכה וארבעת המינים

סוכה וארבעת המינים ע"פ פסקי רשכבה"ג רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

ד. היה צינור עובר מעל הסוכה (או רצועת בטון וכדו'), אם היה
רחבו ג' טפחים, לכתחילה אין יושבים תחתיו, פחות מכאן, יושבים.
היה רוחבו ד' טפחים לא רק שאין יושבים תחתיו, אלא הוא אף
מחלק את הסכה לשניים. היינו שכל חלק נידון בפני עצמו, וצריך
שיהיו לו שלוש דפנות כשרות (תרל"ב ס"ק ב' ג').

ה. מותר לשבת בסוכה תחת מקום שאינו מסוכך, היינו תחת חלל
ריק, ובתנאי שיהא רוחב מקום החלל פחות מג' טפחים, ובתנאי נוסף
שרוב ראשו או רוב גופו לא יהיו תחת החלל. היה חלל זה "הולך על
פני כל הסוכה", אין לשבת שם אפ' כשמיעוטו תחת החלל. ויתכן
שיש להחמיר גם באין החלל הולך ע"פ כל הסוכה, אם ארכו שבעה
טפחים או שהוא רוב הסוכה, (ויש לשים לב, כי מצוי הדבר) (תרלב
ב' וע"פ חזו"א).

ו. מצוי לפעמים שבחלק אחד של הסוכה יש סכך צפוף, ואילו
בחלק האחר הוא דליל, ובחלק הדליל הסכך הוא מיעוט, לדעת
המחבר אם בסיכום הכללי הסכך הינו יותר מהחלל, הסוכה כשרה.
אמנם לדעת הרמ"א אם שטחו של המקום בו הסכך דליל, הוא ז' על
ז' טפחים, אותו מקום פסול לשיבת סוכה. כאשר רצועת ז' דלילה
מעין זו עוברת מעבר לעבר, אפשר שחוצה היא את הסוכה לשנים
(תרל"א ב' וסק"ד).

ז. לא יעשה את הסכך כה מעובה עד שגשם לא יוכל לחדור
לסוכה, כי יש פוסלים באופן זה. אם סיכך באופן שהגשם חודר,
אך אין רואים הכוכבים יש לו על מי לסמוך. אמנם לכתחילה יעשה
בעובי שניתן יהיה לראות הכוכבים (תרל"א ג' ומשנ"ב).

מעמיד

א. אין להניח הסכך ע"ג כלונסאות מתכת אף לא לקבעו במסמרי
מתכת, כי אין - לכתחילה - ל"העמיד" הסכך אלא ע"י דבר שמסככים
בו (משנ"ב תרכ"ט סקכ"ב). גם חלקי מתכת המובלעים בתוך הקיר,
אם גלויים הם, אן להשעין עליהם את הסכך (חזו"א תמ"ג ב').
ב. לדעת המשנה ברורה, "מעמיד של מעמיד" כשר. היינו
שאם הניחו כלונסאות מתכת ע"ג הדפנות, ומעליהם קורות עץ,

מיקום הסוכה

א. הסוכה צריכה שתהיה ממוקמת במקום שהיושב בה לא יהיה
"מצטער", ולכן אין לעשותה במקום שיש בו ריח רע וכדו'. לענין
דיעבד או שעת הדחק, ישאל למורה הוראה (משנ"ב תר"ל סק"ד).
ב. מי שאין לו מקום בחצרו לעשות שם סוכה, חייב למצוא מקום
מתאים לכך, ואפ' בריחוק מביתו. ולא כאותם הסבורים בטעות
שבמצב כזה פטורים הם (תר"מ סקכ"ד).

הדפנות

א. יש להציב קודם את הדפנות, ורק אח"כ להניח הסכך (תרל"ה).
לכתחילה צריך שתהינה הדפנות שלימות וסתומות, ועדיף לעשות
שלוש שלמות מארבע שאינן שלמות (תר"ל ה').
ב. אין לעשות דפנות הסוכה מבד ויריעה המתנדנדים ברוח.
והדבר אמור אף בסוכה שבתוך הבית. והעושה כן, יתקין קנים
מסביב לג' דפנות בגובה עשרה טפחים, כאשר המרחק ביניהם פחות
מג' טפחים, כך שאפילו אם יתנתקו היריעות, ישמשו הקנים הללו
בתורת דפנות. ויכול למתוח חבלים במקום הקנים, ובלבד שאותם
חבלים לא ינועו ברוח מצויה (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל). מחיצה
רביעית יכול לעשות מיריעות (תר"ל סקמ"ח נ').

הסכך

א. סוכה שנעשתה כהלכתה, ונשאר שם הסכך כל השנה, היות
ואותו המקום ראוי רק לדיור חלקי וארעי, כשרה הסוכה גם לשנה
הבאה. אכן כיון שעבר החג על הסוכה, צריך הוא להגביה טפח על
טפח מהסכך ולהניחו שנית "לשם מצות סוכה" (תרל"ו סק"ז).
ב. אם התקינו גגון מעל הסכך או מתחתיו ועי"ז הפך המקום
להיות חדר שימושי של קבע, הרי לא די בהסרת הגגון והגבהת טפח,
אלא צריך הוא להגביה כל הסכך ולהניחו מחדש. (סק"ח).
ג. לכתחילה טוב להיזהר שלא יניחו את הסכך אשה או קטן, רק
ישראל גדול, שהוא בר חיוב סוכה. (ביה"ל י"ד ועיין תרמט שעה"צ
טו). להצבת הדפנות הכל כשרים.

קרקע - כגון העשויים פשתן - פסולים לסיכוך ולקשור בהם הסכך, טעם הדבר, משום שנשתנתה צורתם הטבעית, ואינם נראים כגידולי קרקע (סקי"ג).

ה. ענפים שהעלים שלהם נושרים תמיד, אין לסכך בהם, כי חוששים שמא מחמת הנשירה ינטוש האדם את הסוכה. ולא לו הנושרים רק בעת הרוח אין חוששים (שם סקל"ט).

ו. יש מחמירים שכאשר יש מעל הסוכה - גם בגובה רב - משטח של סורגים, אין זה מן הראוי לשבת תחתיו, כי אף שבין הסורגים יש חלל ריק, מ"מ מצטרפים הם מדין לבד. והחושש לחומרא זו, יוכל לתקן הדבר ע"י שיניח ענפי סכך בחלל שבין הסורגים (תרכ"ז סקי"ז).

ז. אין לתלוי נויי סוכה בגג הסוכה, אלא תוך ד' טפחים לסכך (תרכ"ז ד'). והדבר אסור גם כאשר אותו הנוי תלוי בתוך ד' ויורד כלפי מטה (מ"מ הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ארבעת המינים

א. כתב הרמ"א לכתחילה מצוה מן המובחר ליטול לולב שלא נחלק העלה העליון שלו כלל. ומן הדין אין לפסלו כל זמן שלא נחלק רובו. ודע שפסול זה של "נחלקה התיומת" או של אתרוג החסר אמור ביום הראשון, אך השנה שנטילת לולב נוגת רק בחול המועד כשר (תרמ"ה ב' ס"ק י"ז י"ט).

ב. ודע שאף שמן הדין כשרים השנה, מ"מ הידור מצוה יש ליטול לולב "סגור" ואתרוג שאינו חסר. אכן כאשר יש לפניו שני אתרוגים, האחד מהודר בצורתו ו"חסר", והשני פחות מהודר ו"שלם", יעדיף בשאר הימים את המהודר החסר על פני האתרוג האחר (ע"פ מ"מ הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ג. לדעת מ"מ הגרי"ש זצוק"ל, הנוטלים ד' מינים ע"י ה"כותל", צריכים להקפיד גם בימי חול המועד, שלא יהא לולב "פתוח" ואתרוג "חסר", כי דינו שם כמו ביום הראשון. באשר לאזורים אחרים שבעיר העתיקה, קשה לקבוע בבירור מה הם הגבולות המדוייקים של "בין החומות".

ד. ביחס להדס, כ' המ"ב (תרמו סקל"ג): ומה שרגיל שיוצאים בין הקנים ענפים קטנים, וצריך (לכתחילה) לקטום אותם. ומביא ש"א שד"ז במפסיק ברוב הקינים. ועיין מה שהקל בחזו"א (קמו סקל"א). ובארחות רבנו מובא שמ"מ הקה"י זצ"ל החמיר לקטמם.

(יתד נאמן יום שלישי י"א בתשרי תשפ"ד)

וקורות אלה מחזיקות את הסכך, הרי זה כשר. לדעת מ"מ החזו"א אין לעשות כן כיון ש"מעמיד דמעמיד" דינו כ"מעמיד". לדעת מ"מ הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, כאשר מניחים את קורות העץ בדיוק מעל כלונסאות המתכת, כך שאם ינטלו העצים ישען הסכך על המתכת, באופן זה פסול גם לפי דעת המשנה ברורה.

הלכות שונות

א. בדבר מושב המוזאיקה המצוי במרפסות, לדעת מ"מ הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, המקום כשר לשיבת סוכה. אכן לא כדאי לצרף מקום זה לשיעור המינימלי של הסוכה. היינו שצריך שבקרקעית הסוכה יהיה שיעור ז' על ז', ובאופן זה גם מושב המוזאיקה נחשב כחלק מן הסוכה.

ב. מי שקבועה אצלו מזוזה בצד ימין של הפתח מהחדר אל מרפסת סגורה, ובסוכות מקום את הסוכה באותה מרפסת, אינו צריך להסיר את המזוזה ממקומה הרגיל (מ"מ הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ג. אסור ליטול קיסם וכדו' מהסוכה להשתמש בו וכן הדין ביחס לקישוטים. לפיכך אם נפל אחד מקישוטי הסוכה הרי הוא מוקצה בשבת, שהרי אינו ראוי למאומה (תרל"ח).

פסולי הסכך

א. כלי עץ, שיש לו בית קיבול או שעשוי לשיבה וכדו', היות והוא "מקבל תומאה", פסול לסכך בו. קורות עץ שייחד להניח עליהן דבר מה, פסולות מדרבנן לסכך בהן. משטח עץ שרחב קצת וראוי להניח עליו דבר מה, אף הוא פסול מדרבנן. קורות העומדות לבנין או לסחורה כשרות הן (תרכ"ט ב' ומשנ"ב).

ב. כלי עץ שנשבר, אסור לסכך בשברים שלו, ואם אותו "כלי עץ" היה פסול רק מדרבנן, ישנם חילוקי דינים בדבר, וישאל למורה הוראה (ס"ק ח' י').

ג. אסרו לסכך בקרשים הרחבים ד' טפחים, וזאת גם כאשר הניחם על צידיהם, ובמקום שנוהגים בתקרות עץ דקורטיביות העשויות קורות צרות יותר (כגון בכאלו שרוחבן כ-12 ס"מ), אסור לסכך בקורות ברוחב זה. ונהגו שלא לסכך כלל בקורות משופות ומהוקצאות, גזירה שמא יצמידן זו לזו עד שימנעו את חדירת הגשם. (ס"ק מ"ו מ"ט).

ד. רק "גידולי קרקע" כשרים לסיכוך. חבלים העשויים מגידולי

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

באותם ימים שכר ר' משה מקום לשווק אתרוגיו ליד כיכר ברטנורא והנה בהיותו שם בשעת הצהרים מודיעים לו שרבינו הגיע אליו. מיד ר' משה יצא להקביל פניו...

מדוע כיתת מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל את רגליו לכיכר ברטנורא על מנת לשוחח עם סוחר האתרוגים.

אמר ר' משה: ברור שלא הפסדתי את הזכות שאתרוגי יהיה אצל מרן והשארתי את האתרוג אצלו, אבל מעמד זה שבו ראיתי כמה טרח רבינו ובעצמו בא אלי בגילו המופלג והרי יכול היה לשלוח שליח וכן זהירותו הגדולה של רבינו הן בממון והן ברגשות הזולת לא מש מזיכרוני.

סיפר הגאון רבי שרגא שטיינמן שליט"א שרבינו היה נוסע אתו כל בין הזמנים של חודש אב למושב שגרר שם מעולי תימן, והיה רבינו קונה אתרוג תימני מהעץ וסיפר רבינו שבהיותו שם ראה חנות שפתחה היה נמוך מאוד שהיו צריכים להתכופף כדי להיכנס, וא' מבני המושב מוכר שם אתרוג לפי משקל דהיינו שהיה חותך פרוסות מהאתרוג וכך מוכרו ושאל רבינו הרי אי אפשר לאכול אתרוגים כמות שהוא?

והתפלא המוכר ואמר הרי זה מאוד טעים "זייער זיס".

רבינו דיבר ע"ז בקשר לדין שדרך לאוכלו מבושל אם אוכלים אותו חי מברכים עליו שהכל ודן על האתרוג.

(מתוך 'כאיל תערוג' סוכות תשע"ח - ע"פ 'מוזקנים אתבונן' על חג הסוכות)

סיפר הרב משה ניימן שהיה נוהג מידי שנה להביא לרבינו מפאר אתרוגיו את האתרוג הטוב ביותר שביבולו, אומנם לרבינו היה גם כמה אתרוגים נוספים וגם אתרוג תימני ואולי היה אז גם אתרוג מרוקאי כדי לצאת עוד שיטות. אולם האתרוג שר' משה היה מביא לו הוא היה האתרוג העיקרי של מרן.

סיפר ר' משה ששנה אחת על האתרוג היפה ביותר היה בלעטל קטן, אולם מלבד זאת היה אתרוג יפהפה במיוחד מהודר בתכלית ההידור, וכיון שהיה האתרוג הטוב ביותר שלו נתן אותו לרבינו כמידי שנה בשנה.

באותם ימים שכר ר' משה מקום לשווק אתרוגיו ליד כיכר ברטנורא והנה בהיותו שם בשעת הצהרים מודיעים לו שרבינו הגיע אליו מיד ר' משה יצא להקביל פניו, התברר כשחזר מרן מהישיבה קטנה פוניביז בא מרן במיוחד אליו, וכך אמר לו: למעשה שלחו לי אתרוג נוסף מהודר כהאתרוג שנתת לי אבל בלי הבלעטל ובאתי אליך להודיעך זאת כדי שאם תרצה תוכל לקחת את האתרוג חזרה ולמוכרו שהרי אברך אתה, ואתה צריך פרנסה.

"האדמו"ר ה'בית אהרן' קם מכסאו, יצא לחצר, וכשראה את הסוכה מוכנה - קרנו פניו הטהורות מאושר ושמחה. הוא פנה אלי ואמר: 'בידך לבחור אחת משתי האפשרויות..."

עשירות מופלגת או מקום טוב בעולם העליון? במה עדיף לבחור?

הוא דיבר בקול, וניתן היה לשמוע את כל מהלך שיחתו. "בדידי הווה עובדא", סיפר הזקן: "מעשה שאירע אצל זקנו של הרבי, האדמו"ר בעל ה'בית אהרן' זיע"א. שנה אחת הקדים החורף לבוא, ומראש השנה החלו לרדת גשמים עזים, רוחות עזות השתוללו, וכפור עז שרר."

"תוך ימים ספורים התכסתה העיר קרלין והסביבה במעטה לבן. שלג כבד הצטבר על גגות הבתים והפך עד מהרה לקרח מעוצמת הקור."

"חג הסוכות עמד בפתח, אולם לא ניכרה שום תכונה לקראת

הרה"ח רבי נחמן יוסף וילהלם זצ"ל סיפר, שלפני שעלה לארץ ישראל הוא נסע להרבה מצדיקי הדור לקבל מהם ברכת 'צאתכם לשלום'.

במהלך נסיעותיו, הגיע לחצר הקודש של הרבי מקרלין, האדמו"ר רבי ישראל פרלוב מסטאלין זי"ע, המכונה בפי חסידי קרלין - "הפרנקפורטר", על שם מקום מנוחתו.

כשהגיע רבי נחמן לבית הרבי, מצא את דלת חדרו פתוחה לרווחה, הציץ פנימה וראה את הרבי יושב בראש השולחן, וסמוך אליו יושב אדם זקן. הזקן סיפר לרבי עובדות ומעשים מצדיקים שזכה להכירם,

ואילו הוא בחר ללא מחשבה בעושר?!"

"מי יוכל לתאר את גודל התענוג והאושר לשהות בהיכלו של הרבי?!" כיצד העדיף, את העשירות, תענוג חולף ועובר, על תענוג רוחני לעד ולנצח נצחים?!"

לאחר שנים, סיפר את המעשה למחותנו הרה"ח רבי יוסף קנובליך זצ"ל, מחשובי חסידי בעלזא וממקורבי הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א. להפתעתו לא הייתה גבול כשהגיב רבי יוסף ואמר: "הצדק עמו, וטוב עשה שבחר בעשירות. גם אני", אמר רבי יוסף, "אם היו נותנים לי לבחור בין שתי האפשרויות הללו - הייתי בוחר בעשירות ללא צל של ספק."

הלה הרים את גבות עיניו בהבעת פליאה... אולם ר' יוסף קרא את מחשבותיו ואמר: "אני כמובן חייב הסבר המניח את הדעת לבחירתי בעושר."

"ראה נא, לשיטתך, אם היה בוחר להיות 'עמי במחיצתי' הרי אין ספק שאת נפשו הציל, ולעצמו היה 'מסודר' במנוחה נכונה. ולכאורה, מה יכול להיות יותר טוב מזה?!"

"אבל עלינו לחשוב - איזו תועלת הייתה צומחת מזה לאחרים?!" מאומה. הרי בבחירה זו - דאג אך ורק לעצמו ולנפשו!!"

"לעומת זאת, כיוון שבחר בעשירות, יכול היה לגרום הנאה להרבה יהודים. לעזור לאלמנות וליתומים, לסייע בהכנסת כלה, ועוד הרבה הרבה צדקות וחסד לזולת!!"

"נו...", הפטיר ר' יוסף, "מה יותר טוב- לבחור 'עמי במחיצתי' או לבחור לעזור לעשרות ומאות אנשים בצדקה וחסד ולסייע לזולת?!"

"בתשובה זו", אמר אבא, "הבנתי את עומק מחשבתו ומהלך חייו של מחותני רבי יוסף קנובליך זצ"ל."

('פניני עין חמד' - שבת חול המועד סוכות - תשע"ח)

החג. גם אותם בתים שהיו להם סוכות מוכנות, ומעל הסכך היה צריך רק להזיז את ה'שלאק' (גג נפתח) - לא ניתן היה להזיזם."

"בליבי גמלה ההחלטה", סיפר הזקן, "לעשות כל שביכולתי כדי שה'בית אהרן' יוכל לקיים את מצוות הסוכה. נעמדתי על הגג בקור העז, וחרפתי את נפשי. עמלתי ויגעתי במשך שעות וימים לשבור את ערימות הקרח שהצטברו."

"גירדתי עוד קצת קרח ועוד קצת, עד שלאחר עמל ויגיעה עלה בידי לנקות את כל הגג. הזזתי את ה'שלאק', וכיסיתי את הסוכה בסכך כשר."

"באותו היום היה ערב סוכות, השמים התבהרו והשמש יצאה להאיר. כשהסוכה הייתה מוכנה ומקושטת - נכנסתי לבשר לרבי את הבשורה הטובה, שהסוכה מוכנה."

"האדמו"ר ה'בית אהרן' קם מכסאו, יצא לחצר, וכשראה את הסוכה מוכנה - קרנו פניו הטהורות מאושר ושמחה. הוא פנה אלי ואמר: 'בידך לבחור אחת משתי האפשרויות: לזכות להיות עמי במחיצתי בגן עדן או לבחור בעשירות מופלגת לך ולזרעך, ולעולם לא יחסר לך ממון. והוסיף ואמר: "אם תבחר בעשירות - אפילו כשתהיה בדרכים, תכניס את היד לכיס ותמצא כסף."

"על אתר ענתי שאני בוחר בעשירות!", סיים הזקן ואמר: "מה אומר ומה אדבר, ברכתו של הצדיק התקיימה במלואה. מעולם לא היה חסר לי כסף, שפע רב הושפע לי ולבניי!!"

"רבי נחמן זצ"ל, כשהיה מספר את הסיפור היה מסיים ואומר: "הרבה שנים לא ירדתי לסוף דעתו של אותו זקן וחסיד. הזדמנות חד פעמית נקרתה לפניו. היתה לו האפשרות לבחור בדבר הגדול ביותר, לשהות במחיצת הרה"ק ה'בית אהרן' בעולם העליון, העולם הנצחי.

יהודי חשוב שראה את הדבר, התפלא מאוד, ניגש לר' אריה שהכיר אותו, ואמר לו: כל צעיר פה בודק את האתרוג בזכוכית מגדלת, ואתה הצדיק והתלמיד חכם, הננסת את זה לכיס המעיל ללא בדיקה?

האם זכה הרבי מקוצק זיע"א לראות את האושפיזין שבאו אל סוכתו?

סיפרו להרה"ק מקאצק זיע"ע על צדיק אחד שאמר שהוא רואה את האושפיזין אצלו בסוכה. ועל כך השיב הרה"ק מקאצק. אני אינני רואה אותם אבל אני מאמין לדברי חז"ל שהאושפיזין באים אלינו לסוכה. ובאמונה הזאת זוכים ליותר ממה שרואים בעיניים, כי אמונה גדולה יותר מראיה.

פעם בערב החג, נשאל מרן הרב שך זצ"ל כיצד מגיעים לשמחת יום טוב, שהיא מצוה מדאורייתא. וענה: "בקידוש תדע". תמה השואל על התשובה.

הסביר לו מרן "הלא ישמעו אוזניך מה שפ"ך מדבר, כשאתה נותן שבח והודיה לבורא עולם אשר בחר בנו מכל עם, ורוממנו מכל לשון, וקידשנו במצוותיו ונתן לנו באהבה! - מועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון.

אני, כשאני חושב על כך, חפץ אני לרקוד, ואתה שואל כיצד מגיעים לשמחת יום טוב?..."

בערב סוכות אחד הגיע הגה"צ רבי אריה לוי זיע"א למאה שערים, ונכנס לאחת החנויות שעברה הסבה לסוכות, ובמקום ספרים, מוכרים ארבעת המינים. ביקש הצדיק מהמוכר לקנות אתרוג, המוכר מסר לו אתרוג, וללא בדיקה הכניס אותו למעיל הארוך שלבש, שילם ויצא החוצה.

יהודי חשוב שראה את הדבר, התפלא מאוד, ניגש לר' אריה שהכיר אותו, ואמר לו: כל צעיר פה בודק את האתרוג בזכוכית מגדלת, ואתה הצדיק והתלמיד חכם, הכנסת את זה לכיס המעיל

ללא בדיקה?

אמר לו ר' אריה לוי: יש שני הידורים שכתובים בתורה: אחד "והדרת פני זקן" ואחד "פרי עץ הדר", ויהודים מוכנים להוציא על זה הרבה כסף, וזה יפה מאוד.

אני לקחתי על עצמי את ההידור של "והדרת פני זקן", ואני ממחרת מכאן לבית החולים למצורעים בטלביה, ושם אני מהדר את "והדרת פני זקן" ואני לקחתי על עצמי את זה, ואני מקווה שאני עושה את זה באמת ובאמונה.

(סיפורים נפלאים - סוכות תשע"ח)

"בשנה זו יברכו כל בני ישראל על אתרוג ואילו אני אברך על סוס"

שני סיפורים נפלאים ליממי ערב סוכות, מהצדיקים הקדושים הרה"ק רבי דוד'ל מלעלוב והרה"ק רבי מרדכי מנעשכיז

לקח רבי דוד את המסור וניסר את עצי הסוכה שבביתו וערם אותם לערמה גדולה והביאם לפני רבי זלמן.

"הינה לך" אמר רבי דוד, "חמם את הבית וה' ישלח רפואה שלמה לבנך". וכך היה, סיפר רבי זלמן החייט לכל השואלים, "בני ניצל בזכות הסוכה של רבי דוד".

מסופר על הצדיק רבי מרדכי מנעשכיז שהיה כל ימיו עני ואביון אולם במשך כל ימות השנה היה חוסך ואוסף פרוטה לפרוטה וכאשר הגיע ערב חג הסוכות היה רוכש בכסף שחסך אתרוג מהודר. והנה, שנה אחת עלה בידי לחסוך סכום גדול יותר מכל שנה ומשום כך פנה בערב החג בשמחה רבה לעבר השוק כדי לקנות אתרוג מהודר.

לפתע ראה רבי מרדכי בצדי הדרך יושב יהודי וממרר בבכי. "מדוע אתה בוכה?" שאל הרבי.

"צרה גדולה באה עליי" השיב האיש. "אני עגלון והינה הבוקר לפתע נפל סוסי ומת ונותרתי ללא סוס וללא פרנסה ומשום כך אני בוכה".

הוציא רבי מרדכי את כל כספו מכיסו ומבלי לחשוב נתנם ליהודי ואמר: "קח לך יהודי יקר וקנה לך סוס חדש".

כשחזר רבי מרדכי לביתו כשהוא שמח ומאושר שאלו אותו: "היכן האתרוג?".

"השנה איני קונה אתרוג" השיב רבי מרדכי.

"אינך קונה?" נדהמו כולם. "וכי על מה תברך?" הוסיפו לשאול. ענה להם רבי מרדכי "בשנה זו יברכו כל בני ישראל על אתרוג ואילו אני אברך על סוס".

(מתוך 'עלון לחג הסוכות' - הרב דניאל אלבר)

סוכה נפלאה הייתה לו לרבי דוד מלעלוב. סוכת פלאים ממש, שהייתה עשויה עצים מגולפים בסימניהם של שנים עשרה השבטים. בכל שנה באו רבים מבני ירושלים בימי חול המועד לחזות בסוכתו הנפלאה של רבי דוד. שנה אחת עברה השמועה מפה לאוזן: השנה בנה רבי דוד סוכה רגילה. מה השתנה השנה? שאלו איש את רעהו, מדוע השנה לא בנה רבי דוד את הסוכה המפוארת כמידי שנה? לאיש לא הייתה תשובה לכך ורבי דוד עצמו לא היה מוכן להשיב ונשאר הדבר כתעלומה. עד ש... נודע הדבר מפיו של החייט העני.

חייט עני היה ר' זלמן, שהיה מתגורר בצריף רעוע. שנה אחת הגיע חורף קשה, רוחות עזות נשבו בחוץ ובביתו היה קור אימים. בגלל הקור חלה בנו בדלקת ריאות קשה.

הרופא שבא לראות את הילד נפעם ממצב הבית הדל ואמר: "דעו לכם שעליכם לחמם את הבית במהירות, הדליקו אש בתנור ואם לא תעשו כן, מצבו של הילד יחמיר". "מה אעשה?", חשב ר' זלמן בליבו. "מהיכן אקח כסף כדי לקנות עצי הסקה בכדי לחמם את הבית?" לפתע נכנסה מחשבה בליבו, שמא אלך לרבי דוד אולי יעזור לי... התעטף רבי זלמן במעילו והלך ברוח הסוערת לביתו של רבי דוד.

"מה רצונך רבי זלמן? שאל רבי דוד. "מדוע באת אלי בלילה כה סוער? ובשעה כה מאוחרת?"

"עזור נא לי רבי" ביקש רבי זלמן. "בני חולה בדלקת ריאות ואני זקוק לכסף כדי לקנות עצי הסקה לחמם את ביתי הקר".

שמע רבי דוד את צרתו של החייט אך לצערו כסף לא היה לו. לפתע אורו עיניו, "המתן" אמר רבי דוד לרבי זלמן. "כסף אולם אין לי אבל עצים יש לי".

מה עשה החפץ חיים כאשר ישיבת נקלעה ראדין נקלעה למשבר כספי?

קידושין דף מ"ה

בסעודה

בכל סעודה "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר", וזה מועיל לפרנסה. באותו יום נכנס לחדר האוכל, וציוה שכל אחד יאמר מזמור לדוד ה' רועי וגו'. ברגע שגמרו, נכנס אחד מתומכי הישיבה ובידו נדבה חשובה.

מעשה זה - כותב התלמיד הנ"ל - לא ישתכח ממני ומאחרים שראוהו.

(מאיר עיני ישראל, ח"ו)

מסופר בשם אחד מתלמידי הגאון הצדיק רבי חיים משה יהודה שניידער זצ"ל, ממקורבי ה"חפץ חיים" זצ"ל, הכותב בתוך זכרונותיו על רבו, את העובדא המדהימה דלהלן, פעם נכנסתי אצלו ומצאתיו שקוע במחשבות ולפניו "משנה ברורה", שמעתיו אומר, אוי מפני שלא אומרים "מזמור לדוד ה' רועי וגו'", לכן חסר פרנסה לישיבה.

פנה אלי ואמר: אתה רואה, ה"משנה ברורה" כותב שצריך לומר

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

איזו אכילה נחשבת כקרבן?

וראוי לומר לכל הפחות מזמור תהלים, ורצוי לומר את פרק כ"ג שבתהלים, הפתוח בפסוק "מִזְמוֹר לְדָוִד ה' רֵעִי לֹא אֶחָסֶר", שיש בו גם תפילה על הפרנסה.

וכתבו הפוסקים, שמאחר והשולחן נחשב כמזבח, יש להימנע מלעשות על גביו דברים מאוסים, כגון להמית עליו חרק.

[שו"ע קסז, ה, משנ"ב ל-לא, ושעה"צ כה-כו; בו"מ דרשו, 18-19]

חכמינו ז"ל אמרו: "כל זמן שבית המקדש קיים - מזבח מכפר על ישראל, ועכשיו - שולחנו של אדם מכפר עליו", והיינו, שהשולחן נחשב כמזבח, והאכילה לצורך חיזוק הגוף לעבודת השי"ת, נחשבת כקרבן.

הטעם ששולחנו של אדם מכפר עליו, הוא משום שנותן מסעודתו לעני, או משום שאומר עליו דברי תורה בשעת הסעודה.

מדוע מניחים מלח על השולחן בשעת הסעודה?

ועל פי הקבלה, יש לטבול את הפרוסה שמברכים עליה 'המוציא' במלח שלוש פעמים. ובראש השנה, שטובלים את פרוסת 'המוציא' בדבש - יש שנהגו לטבול בדבש בלבד, אך הניחו את המלח על השולחן, ויש שנמנעו אף מלהניחו על השולחן; ויש שנהגו לטבול בין במלח ובין בדבש.

[שו"ע קסז, ה, ומשנ"ב לב-לג; בו"מ דרשו, 20]

כאמור, השולחן נחשב כמזבח, והאכילה - כקרבן; וכתבו ראשונים שמטעם זה יש להניח מלח על גבי השולחן, כפי שנאמר: "עַל כָּל קֶרֶבֶן תִּקְרִיב מֶלַח".

ועוד כתבו בשם המדרש, שבשעה שישראל יושבים ליד השולחן וממתינים עד שיטלו כולם את ידיהם, ואינם עוסקים באותה שעה במצוות, השטן מקטרג עליהם, ו'ברית מלח' (ראה ויקרא ב, יג) מגנה עליהם מן היסורים.

אילו עשר מצוות מתקיימות בלחם משעת זריעת הדגן ועד ללישת הבצק?

ומעשר שני, ולאחר לישת הבצק - הפרשת חלה. ולאחר נטילת ידים, לא יעטה כפפות על ידיו עד לאחר ברכת המוציא, כדי שיוכל לאחוז את הלחם בידיו ממש. ובשעת אמירת שם ה' שבברכת המוציא, יש להגביה את הלחם; ובשבת וביום טוב יש להגביה גם את הלחם משנה'.

[שו"ע קסז, ד, ומשנ"ב כג-כד]

בשעת ברכת 'המוציא', ראוי להניח את שתי הידים על הלחם, משום שיש בהן עשר אצבעות, ובכך נרמזות עשר המצוות המתקיימות בלחם, משעת החרישה לצורך זריעת הדגן עד לאחר לישת הבצק: בחרישה - "לֹא תַחַרְשׁ בְּשׂוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו", בזריעה - "שִׂדְךָ לֹא תִזְרַע כְּלֵאִים", בקצירה - לקט, שכחה ופאה, בדישה - "לֹא תַחֲסֵם שׂוֹר בְּדִישׁוֹ", ולאחר מכן - תרומה, מעשר ראשון

* ראוי לברך 'המוציא' כאשר הלחם שלם, אך מאידך, החיתוך לאחר הברכה עלול לגרום לשהייה ארוכה מדי בין הברכה לאכילה, ולכן יש להתחיל בחיתוך לפני הברכה, ולסיימו לאחר הברכה.
* בשבת וביום טוב, בהם נדרשת שלמות הלחם לצורך קיום הדין של 'לחם משנה', אין לחתוך כלל את הלחם לפני הברכה, מחשש שמא יחתוך לעומק והפרוסה תתנתק מהלחם לפני הברכה.
* המוציא אחרים ידי חובתם בברכת 'המוציא' - יפרוס פרוסה שיוכל לחלק ממנה לכולם, ויש אומרים שצריך לחלק כזית לכל אחד.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע אסור לתרגם את קריאת התורה לידיש או לאנגלית?

את התורה בציבור בשעת הקריאה אלא בתרגום אונקלוס שניתן בסיני (ונשכת, ואונקלוס חזר וסידרו ברוח הקודש), וכיצא בו, ולא בתרגומים מאוחרים, שאין ביד מחבריהם לכוון אל האמת המוחלטת בכוונת פשוטו של מקרא.

[שו"ע קמה, א רג, ומשנ"ב א רד; בו"מ דרשו, 1]

בזמן חכמי הגמרא היו מתרגמים את קריאת התורה - לאחר כל פסוק - לשפה הארמית שהיתה שגורה בפי העם, כדי שיבינו כולם את הקריאה. במשך הדורות התדלדלה ידיעת הארמית ושוב לא היתה בכך תועלת, ופסקו רוב ישראל מלתרגם. ואף שגם כיום ישנה אפשרות לתרגם לשפה השגורה בפי העם, כגון לידיש או לאנגלית, אסור לעשות כן, משום שאין היתר לתרגם

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666